

Jaarverslag 2015 stichting Haarlemmer Kweektuin

Organisatie Haarlemmer Kweektuin

In 2014 heeft de voorbereidingscommissie, op vrijwillige basis, in opdracht van de gemeente de plannen verder uitgewerkt voor de toekomstige Haarlemmer Kweektuin. Met name het businessplan en de beheerorganisatie zijn op schrift gezet.

Het plan ging ervan uit dat in eerste instantie een stichting het gebied zou overnemen van de gemeente, om het terrein met de gebouwen/kassen te beheren, exploiteren en verder te ontwikkelen. De gemeente heeft geen geld om het plan te financieren, waardoor de investeringen in het gebied zullen komen uit financieringsvormen zoals crowdfunding, donaties, subsidies en exploitatie. Ook ondernemers kunnen hun steentje bijdragen.

De voorbereidingscommissie is in februari 2014 gestart met het werven van duurzame ondernemers en op advies van de wethouder met name voor de invulling van de horeca. Hier was in de ideeënfase veel belangstelling voor. De voortgangsnotitie over de verdere uitwerking van het plan is in juni 2014 aan het college en raad gestuurd.

Op 21 januari 2015 is in samenspraak met de gemeente de Stichting Haarlemmer Kweektuin (SHK) opgericht. De stichting zal na verloop van tijd een Raad van Toezicht samenstellen die de stichting zal controleren. Eén bestuurder van deze raad zal de omliggende wijken vertegenwoordigen. Volgens plan zal de stichting een coördinator of directie aanstellen. Deze kan de coördinatie van de plannen en projecten op zich nemen en de werkgroepen van vrijwilligers en adviseurs aansturen. Ook kan hij of zij aanspreekpunt zijn voor de huurders en gebruikers.

- Bestuur stichting

De stichting is opgericht door Adriaan van Boheemen, vertegenwoordiger van wijkraad Kleverpark in de voorbereidingscommissie. Hij is voorzitter. Penningmeester was Anne Nicolai, vertegenwoordiger van IVN Zuid-Kennemerland en platform Haarlem Groener en Karin Schot vertegenwoordiger van wijkraad Frans Hals en de Haarlemse Bomenwacht is secretaris. In mei is Francien van den Berg toegetreden in het bestuur. Na het in september aftreden van Anne Nicolai heeft Jack Deneke in het bestuur zitting genomen. Afgelopen februari is Bruno Braakhuis als penningmeester toegetreden.

v.l.n.r. Adriaan van Boheemen. Karin Schot. Francien van den Berg. Jack Deneke en Bruno Braakhuis.

Het oprichten van de stichting is mogelijk gemaakt door notarisbureau Wijts & Ten Brink Notarissen uit Haarlem. Zij hebben vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid pro deo de statuten en notariële akte opgesteld.

- Werkgroepen en adviseurs

Naast het bestuur bestaat de organisatie van de Haarlemmer Kweektuin uit de verschillende werkgroepen met coördinatoren en een aantal adviseurs. Elke maand vergadert een afvaardiging van het bestuur met de coördinatoren en de gemeentelijke adviseurs Peter Tromp en Nico Wisse.

Overeenkomst

Gemeente en stichting zijn vervolgens in gesprek gegaan om de overdracht van de Stadskweektuin uit te werken in een erfpacht- gebruikers- en koopovereenkomst. De bedoeling was dat 2015 een overgangsjaar zou zijn en de verwachting was dat in april of mei de overdracht in een B&W nota zou zijn vastgelegd om in de raad te bespreken. Tijdens het overleg met de gemeente over de overdracht bleek echter dat het voor hen lastig was om alle gegevens boven water te krijgen, dit kostte meer tijd dan gedacht.

Ook zijn er in maart door de raad artikel 38 vragen gesteld over de voortgang van het project. In het Haarlems Dagblad verscheen naar aanleiding hiervan een artikel waarin de stichting negatief werd afgeschilderd. Gelukkig was er later ook ruimte voor een weerwoord. De SHK heeft vervolgens een rondleiding georganiseerd om de raad te informeren, 5 raadsleden kwamen hier op af. Alle raadsleden zijn vervolgens per brief geïnformeerd over de stand van zaken van het project. De gemeente heeft in april de artikel 38 vragen beantwoord.

In de zomer blijkt de erfpachtovereenkomst te risicovol te zijn voor de stichting. In samenspraak met de gemeente wordt daarom besloten om af te zien van een erfpachtovereenkomst en ons te richten op een samenwerkingsovereenkomst naar voorbeeld van een vergelijkbaar initiatief; Park de Oude Kwekerij in Alkmaar.

Na een bezoek van de betrokken bewoners, de bevoegde wethouder en enthousiaste gemeenteambtenaren uit Alkmaar lijkt een samenwerkingsovereenkomst waarbij uitgegaan wordt van vertrouwen ook voor de gemeente Haarlem een haalbare zaak. In de laatste maanden van 2015 wordt gezamenlijk hard gewerkt aan deze samenwerkingsovereenkomst en op 16 februari 2016 is hij, met bijbehorende B&W nota, door de gemeente goedgekeurd. De in november in de raad aangenomen motie "gaan met die banaan, vooruit met de geit" heeft het overleg bespoedigd.

Uitbreiden organisatie

In maart 2015 dacht de stichting op het punt gekomen te zijn dat er meer handen nodig waren om de werkgroepen te vullen, bijeenkomsten te organiseren en de stichting te ondersteunen. Er is veel belangstelling in de omliggende wijken om mee te helpen, maar het was nog te vroeg om daadwerkelijk tot actie over te gaan (bv. verplaatsen bomen, aanleggen speeltuin e.d.), omdat er nog geen afspraken waren over de overdracht en het beheer van het gebied. Dit bleef onverwacht lang zo. Aangezien de samenwerkingsovereenkomst nog niet getekend is, ligt officieel nog steeds niets vast.

- Vrijwilligers

Op 10 maart jl. is een brainstormavond georganiseerd door Marieke Boon, Henk Vonk, Nicole de Waal, Brigitte Kool, Truus Boerma en de SHK, waarbij zo'n 40 mensen ideeën inbrachten over de manier waarop de vrijwilligersorganisatie kan worden opgezet. Heel bijzonder om te zien dat er zoveel enthousiaste, deskundige en creatieve ideeën onder de buurtgenoten en Haarlemmers aanwezig zijn!

Met de informatie uit de brainstormavond heeft de SHK voor haar eigen mensen vervolgens op 12 mei een werkvond belegd. Op deze avond zijn de ideeën van 10 maart uitgewerkt. De organisatie zal zich volgens twee sporen gaan ontwikkelen:

1. In het ene spoor zullen we de werkzaamheden volgens vooraf gestelde plannen uitvoeren. Dit is de werkwijze die past bij de ontwikkeling van het terrein en de gebouwen. Zo kunnen we pas bomen planten als het water is gegraven en moet je eerst de muur plaatsen voordat je er een radiator tegen aan kan zetten.

2. Op het andere spoor kunnen de activiteiten zich veel spontaner (organisch) ontwikkelen. Hierbij gaat het bv. om het organiseren van activiteiten voor de buurt, tentoonstellingen, evenementen en educatieve activiteiten.

Op de werkavond van 12 mei is besloten dat er in ieder geval werkgroepen moeten komen voor: "Communicatie + voorlichting, Financiën + fondsenwerving, Terreinontwikkeling, Gebouwen + installaties en Evenementen. Aspecten van duurzame ontwikkeling willen we in elke werkgroep terug laten komen. Verder is besloten dat elke werkgroep een coördinator krijgt en dat voor elke werkgroep een werkplan wordt opgesteld. De werkgroepen hebben onderling overleg om zaken af te stemmen. Voor de vrijwilligers is het belangrijk dat zij bij iemand terecht kunnen met vragen en ideeën. Daarom zal er een vrijwilligerscoördinator worden aangesteld en wordt er een ontmoetingsplek ingericht.

De verwachting was dat er in juli meer duidelijkheid zou zijn over de manier waarop we de (vrijwilligers-) organisatie HK gingen inrichten. Zo zouden we ook weten aan welke vrijwilligers er de eerste tijd vooral behoefte zou zijn en konden we contact zoeken met die mensen die zich al hadden aangemeld als vrijwilliger. Dit bleek te optimistisch te zijn. Pas aan het eind van het jaar was er meer duidelijkheid over de samenwerking met de gemeente, zeggenschap over het terrein en de uitvoering van het plan.

Ondernemers - organisaties op het terrein

In het Witte Gebouw op het terrein is op de begane grond het NME gehuisvest en op de bovenverdieping Lost Lemon. In 2014 is de Nieuwe Akker begonnen met stadslandbouw in de kassen. Eind december 2014 heeft Stadshout zich gevestigd in twee werkplaatsen. In 2014 hebben we ook een intentie overeenkomst afgesloten met de Fruittuinen ZK / Bomenboerderij van Rogier Tan en Pim Lemmens. Zij zullen naast de kassen een fruitboomgaard aanleggen die vooral op educatie is gericht.

- Horeca

Na een uitgebreid selectietraject en op advies van een extern horeca deskundige heeft de SHK eind 2014 een partij geselecteerd die de daghoreca gaat invullen op de Kweektuin. Die partij is het Kweekcafé met de formule "koffie en meer". Naast horeca zullen ze activiteiten organiseren voor de buurt. De bedoeling was om in het voorjaar 2015 op tijdelijke basis te

starten vanuit de oude timmerwerkplaats. Vanwege vragen uit de raad heeft de gemeente, als verhuurder, deze start uitgesteld. Ze wilde eerst een overeenkomst met de SHK sluiten. Het Kweekcafé kreeg afgelopen maart groen licht en is gestart met de verbouwing. Ze gaan een deel van de Hoge Kas gebruiken als binnenterras en verwachten in juni in bedrijf te zijn.

Terrein

- Wateraanleg

Op de Haarlemmer Kweektuin komt een watergang die het water uit de Delft verbindt met het water van de Ripperdaggracht. De gemeente legt deze watergang aan. Begin 2015 is de voorbereiding voor de aanleg van de watergang gestart. Het onderzoek naar het gewenste waterpeil voor de Kweektuin is afgerond, het water wordt op boezemniveau aangelegd. Hoe de aansluiting naar de Ripperdaggracht en de Delft zal worden gerealiseerd heeft de gemeente met Rijnland verder onderzocht. Het milieukundig bodemonderzoek voor de Milieu Effect Rapportage is gedaan en het verkennend archeologisch onderzoek is dit jaar afgerond.

Waarschijnlijk zal er nog een vervolgonderzoek archeologie gaan plaats vinden. Het adviesbureau Wareco heeft vervolgens het (technisch) ontwerp voor de aanleg van het water gemaakt. De stichting is nauw betrokken bij de plannen van de gemeente voor de aanleg van de watergang geweest. In overleg is het ontwerp van het water volgens het plan van de Haarlemmer Kweektuin uitgewerkt.

- Bomenplan

Met de gemeente en het adviesbureau Wareco is besloten om zoveel mogelijk bomen die in de toekomstige watergang staan te verplaatsen naar hun toekomstige plek. De werkgroep terrein bestaande uit Henri van Bennekom, Gariela Telleria, Arjan de Pater, Nico Wisse, Ria Bos en Karin Schot, is daarom in oktober aan de slag gegaan met de opzet van het Bomenplan. Alle bomen zijn geïnteriseerd en ingemeten. Bekeken is welke kunnen blijven staan, welke verplant kunnen worden naar hun definitieve plek en welke weg kunnen. De ecologische waarde van de boom is

hierbij belangrijk. Ook Rogier Tan en Pim Lemmens hebben meegewerkt aan het plan en hebben de toekomstige boomgaard ingetekend met hoogstam fruit, laagstam, leifruit en een entveldje. De bedoeling was dat het Bomenplan aan het eind van jaar klaar was, zodat de verplaatsing en het kappen van de bomen in februari kon gebeuren, dat is precies gelukt.

- Landschap Noord-Holland

Werkgroep terrein heeft zich mogen aansluiten bij Landschap Noord-Holland. Als beginnende werkgroep is er extra ruimte bij het Landschap voor ondersteuning. Hier hebben we gebruik van gemaakt en we hebben hun advies gevraagd over het ontwerp van watergang en terrein. LNH heeft het plan nog eens tegen het licht gehouden en opmerkingen gemaakt over het gebrek aan natuurwaarden in het ontwerp en adviezen gegeven om dit te verbeteren. De bedoeling is dat het park ecologisch wordt beheerd, dit betekent dat het park zoveel mogelijk ecologisch moet worden aangelegd. Alhoewel het ontwerp van de watergang in de definitieve fase zit wil de gemeente toch ruimte maken voor de wijzigingen om een zoveel mogelijk ecologisch aangelegd park te realiseren.

- Stekochtend

Naast bomen komen er natuurlijk ook struiken en heesters op het terrein. De aanschaf hiervan kost geld en er is geen budget. Gelukkig is er een alternatief en dat is de struiken en heesters stekken; gewoon klein beginnen. In november hebben vrijwilligers en vluchtelingen uit de Koepel onder begeleiding van NME stekken gemaakt van snoeihout uit Thijsses hof, Kenaupark, Schoterbos en de Schooltuinen en zelf meegenomen snoeisels van heesters en struiken waar dieren ook wat aan hebben.

- Inloop avond aanleg Watergang

Op 19 januari 2016 heeft de gemeente een inloop avond over de aanleg van de Watergang op de Kweektuin georganiseerd die goed is bezocht.

Gebouwen

- Monument

Het Rijksmonument is half februari 2016 verkocht aan de firma Stadsherstel die het pand dit jaar gaat restaureren. Begin maart is het werk gestart. Eerst wordt de binnenkant gestript en daarna

wordt de buitenkant hersteld. Rond november verwacht Stadsherstel hiermee klaar te zijn en in overleg met de toekomstige huurder, Yogacentrum Innerwork, aan de inbouw te kunnen beginnen. Op de website van Stadsherstel is het werk aan het monument te volgen.

Werkgroep - energieplan

Anne Nicolai en Frans de Ruyte van de werkgroep gebouwen/installaties zijn afgelopen tijd bezig geweest met het inventariseren van alle leidingen en aansluitingen op het terrein. De gemeente had hier geen goed overzicht van. Het was een hele klus, maar alles staat nu op tekening. In het najaar is de werkgroep versterkt met Jan Tjemme van Wieringen, werkzaam bij Milieu Centraal, en zijn ze aan de slag gegaan om een energieplan voor alle gebouwen te

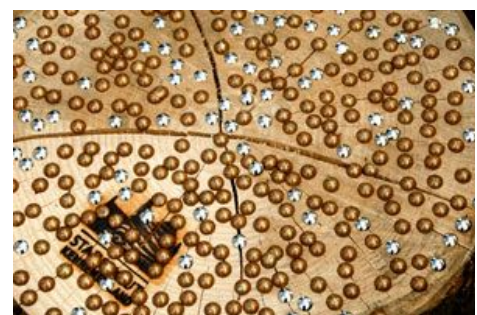
maken. Hierbij zijn Peter Tromp, medewerker duurzaamheid van de gemeente, en Jos Blom van Liander aangesloten. Doel is dat de gebouwen in 2030 energie neutraal zijn, ook de Tropische- en Palmenkas.

Financiën

De gemeente heeft geen geld voor de ontwikkeling van terrein en gebouwen volgens het plan Haarlemmer Kweektuin. De bedoeling is dat de SHK fondsen en subsidies hiervoor gaat vinden en sponsors en donateurs vindt. Een stapje in de goede richting hebben we gemaakt door mee te doen aan "Dijk van een Wijk" van Nudge waar €10.000,- gewonnen kon worden voor het beste winnende idee binnen de thema's water, groen, energie en veiligheid voor de wijk. We hebben de finale gehaald door de goede pitch van Brigitte en Francien met het beste idee voor het thema water, maar de hoofdprijs is helaas aan onze neus voorbij gegaan. Het uitstapje van Wetlands wat we hebben gewonnen hebben we in september kunnen inzetten als teambuildingsuitje met de bij de Kweektuin betrokken ambtenaren en wethouder.

Ook zijn we als bewonersinitiatief op het gebied van duurzame energie in aanmerking gekomen voor een bijdrage van de Groene Mug. Het budget van zullen we inzetten voor het onderzoek naar het verduurzamen van de gebouwen, om bewoners hierover te informeren en om bewoners te inspireren tot duurzamer gedrag.

Op het voorjaarsevenement van NME zijn we de inzamelingsactie "timmer mee aan de Kweektuin" gestart. Dit kon iedereen doen door tegen betaling een meubelspijker in onze geldboom te slaan. Ook mochten we Doppers verkopen. Het heeft een mooi bedrag opgeleverd.

- Kweektuinfonds

Na de samenwerkingsovereenkomst volgt nog een raadsbesluit over het door de stichting en gemeente samen op te richten Kweektuinfonds. In dit fonds wordt door de gemeente de netto opbrengst van de verkoop van het Rijksmonument gestort. Gewoonlijk gaat de opbrengst van verkoop van panden naar de algemene middelen, maar in de gebiedsvisie Kleverlaanzone is vastgelegd dat de opbrengst van verkoop terugvloeit in het gebied. Het Kweektuinfonds kan als

basis dienen om de door de stichting aan te vragen fondsen of subsidies te verwerven om de verschillende plannen te realiseren. Gemeente en Stichting beslissen samen over de investeringen die in het gebied worden gedaan vanuit het Kweektuinfonds.

Activiteiten en evenementen

Nadat we hiervoor in januari groen licht hadden gekregen van de gemeente konden we activiteiten op de Kweektuin gaan organiseren. Het begon in februari met de Geluksroute waar alle organisaties en bedrijven (NME, Lost Lemon, de Nieuwe Akker, Stadshout en de HK) op de Kweektuin aan hebben meegedaan. Daarna het bezoek van het Technasium met het project "de toekomst van afval". In maart is er op de 20ste hard gewerkt door vrijwilligers en ambtenaren tijdens NLDoet en 29 maart was er "Gluren bij de Buren" ; een woonkamerfestival voor amateurmuzikanten in de Palmenkas. In april is op woensdagmiddag het groen in de stad spreekuur gestart. NME, de Nieuwe Akker en Platform Haarlem Groener beantwoorden vragen op het gebied van (moes-)tuinieren. Samen met Nudge is een DIY schoonmaakmiddelen workshop georganiseerd en op 19 juni was er de Midzomernachtdans van het Danshuis i.s.m. de HK. Het Kweekcafé heeft op de dag van de architectuur een workshop voor kinderen georganiseerd en in september hebben ze samen met Nederlands Hout de burendag ingevuld. In november is het Technasium langs gekomen voor het project "een kringloop voor de Haarlemmer Kweektuin". Ook hebben we in november samen met de Fruittuinen en de Nieuwe Akker een proef gedaan met de "mini biomarkt". Dit is goed bevallen en afgelopen 7 mei is de eerste maandelijkse Lekker, Puur en Eerlijk markt geweest. Deze organiseren we samen met de Nieuwe Akker en Slow Food Haarlem.

Voor het organiseren van activiteiten en evenementen zijn randvoorwaarden opgesteld en afgelopen januari zijn we gestart met een evenementenbijeenkomst van alle huurders en organisaties op het terrein om samen een jaaragenda voor de Kweektuin op te stellen. Naast activiteiten die de organisaties op het terrein en wijzelf organiseren willen we ook een thuisbasis zijn voor bewonersinitiatieven op duurzaamheidsgebied. We zijn op de goede weg. Afgelopen najaar hebben zonnecoöperatie Noorderlicht, de Energiepioniers en Platform Haarlem Groener bijeenkomsten gehouden in de Kweektuin.

Communicatie en publiciteit

Om bewoners en geïnteresseerden te informeren over de Haarlemmer Kweektuin hebben we ons gepresenteerd op het voorjaars- en herfstevenement van NME. We gaven uitleg over het plan en de organisatie en bezoekers konden zich als vrijwilliger opgeven of intekenen voor de nieuwsbrief. Dit jaar hebben we op 6 september met een kraam op de duurzaamheidsmarkt op de Grote Mark gestaan. We waren benieuwd wat de bezoekers van deze markt van de Haarlemmer Kweektuin vinden. Veel mensen bleken fan van de Kweektuin te zijn en meer dan 100 wilden als fan op de foto. Op 25 september waren we present op het Circus Circulair van

de Groene Mug in de Philharmonie en we hebben ons aangesloten bij het duurzame netwerk Circus Circulair.

- werkgroep communicatie

Na de bijeenkomst van 10 maart is door Tammo ter Hark, Maartje Huizing, Francien en Karin de werkgroep communicatie opgestart om o.a. een nieuwe website te maken op CMS basis, zodat meer mensen de website bij kunnen houden. In het najaar is ontwerpster Jeanet van den Berg aangesloten en hebben we een nieuw logo gekregen. Daarna is een begin gemaakt met een communicatieplan. Waar nodig vindt overleg met de communicatieafdeling van de gemeente plaats. De stichting brengt ongeveer één keer per maand een nieuwsbrief uit naar zo'n 400 lezers. Onze facebookpagina wordt goed bijgehouden en bekeken, er zijn 650 likes.

In 2015 is er hard gewerkt door de organisatie Haarlemmer Kweektuin, maar dit is vooral achter de schermen geweest. Ook hebben we ons plan moeten bijstellen, dit heeft tijd gekost. Komend jaar zijn er echt zichtbare resultaten te verwachten. Een begin is gemaakt. De oude boomzweverij is inmiddels flink veranderd, veel bomen zijn in februari weggehaald. Ze gaan plaats maken voor de aanleg van het water en de natuurspeelplaats. Het water wordt, als de archeologie geen roet in het eten gooit, in het najaar aangelegd. Dan zullen we starten met de inrichting van het speelterrein in overleg met schoolkinderen. We gaan hiervoor fondsen aanvragen, net als voor de aanleg van het pad in de Bomenroute, het plaatsen van bankjes etc. En als binnenkort de samenwerkingsovereenkomst klaar is om te tekenen, dan is de officiële start van de samenwerking met de gemeente, zeker gezien de lange duur van het traject, wel een feestje waard.